ABC

قوتابخانەی سینەمای منداڵان

زنجیرەیەک

ڕاهێنان پێشکەش دەکا

A

راهێنانی یەکە : ستپێکردن

و. لە سویدیەوە:
عوسمان حەمە رەشید

ستپێکردن

ڕاهێنانی یەکەم دەربارەی پێداویستییەکانی کارکردنە لەگەڵ کامیرا وەک ئامرازێکی پەروەردەیی.

- کۆمەڵە کەسێک کۆبکەرەوە کە دەتەوێت کاریان لەگەڵ بکەیت.
- لۆکاڵێک بدۆزەرەوە بۆ تیادا کارکردن .
- کامیرا بدە دەست ئامادەبووان.
- با هەرکەسە وێنەیەک بگرێت.
- با هەر کەسە وێنەکەی خۆی ببینێت و نیشانی ئەوانیتری بدات.
- ڕێگەبدە ئامادەبووان لە یەکترەوە فێربن.

لەیادت بێت!
ڕێگە بدە
بەشداربووان بوێرن
خۆیان تاقیبکەنەوە.

تۆمارکردنی کامیرا

گەر بەشداربووان کامیرا بە خواستن کامیرا وەردەگرن، ناویان یان ژمارەیان لەسەر کامیراکە بنووسە. با لە کاتی کارکردن پێکەوە، وەک کامیرای خۆیان لایان بمێنێتەوەو بەکاری بهێنن. گەر بلوێت با لە کاتی خولەکەدا لەگەڵ خۆیان ببیەنە ماڵەوە.

مرۆڤی تەمەن جیاواز دەتوانن بە

ڕاهێنانەکان بۆ هەموو تەمەنێک پێکەوە تەقیکراوەتەوە لە (یەک ساڵەوە تا سەد ساڵ).

ی بە

10-3 کەس ژمارەیەکی گونجاوە، بە پێی پسپۆڕیەکەت، گەر یەکەمجارتە، دەتوانیت ڕاهێنانەکان لە خێزانەکەی خۆتدا، یان لەگەڵ هاوڕێکانت تاقیبکەیتەوە.

تەکنیک

دەتوانرێ ئامێرەکانی وەک ئایپاد و هاوشێوەکانی و مۆبایل و کامیرای دیجیتاڵ بەکاربهێنرێن، گەر ئامێر بەردەست نەبوو، بەشداربووان دەتوانن مۆبایلەکانی خویان بەکار بهێنن.

گەر لەگەڵ منداڵانی تەمەن سفر تا 6 ساڵ کاردەکەیت، دەتوانیت مۆبایل یان کامیرای دیجیتاڵی بچوک بەکاربهێنیت. گەر تەمەنی بەشداربووان 7-100 ساڵە، ئایپادو هاوشێوەکانی و مۆبایل وگونجاون بۆ بەکارهێنان. لەو ئامێرانەو لە مۆبایلدا ئەپلیکەیشنی تایبەت هەیە بۆ دەستکاریکردن و مۆنتاجی وێنەو ڤیدیۆ.

جگە لە کامیرا، باشتر وایە داتاشۆ هەبێت بو بینینی وێنەکان بە گەورەیی لەسەر دیوار یان لە سەر پەردەیەکی سینەمایی. گەر لە لۆکاڵەکەی خۆتاندا پرۆجکتۆر نەبـــــوو، ڕەنگە لە لۆکاڵێکیتر هەبێت و بتوانن جارجارە سوودی لێوەربگرن. خۆشە وێنەکانی خۆت بە گەورەیی ببینیت. ئەداپتەر هەیە کە بە ئاسانی ئامێرەکان بە پرۆجکتۆرەوە دەبەستن

بەر لە دەستپێکردن دڵنیابە کە ئامێرەکان و مۆبایلەکان شەحن کرابن و بەشی کارکردنەکە شوێنی سەیڤکردنیان هەبێت. هاردێکی دەرەکیش هەبێت بۆ سەیڤکردنی وێنەکان.

B

راهێنانـــــــى دووه : پۆرتـ

پۆرترێت – بەرپرسیارێتی بە ستە گرتنی کامیرا

- **ئایا دەتوانم وێنەیەکت بگرم؟**
بەشداربووان دوو دوو دابە بن، وێنەی یەکتر دەگرن، هەرکەسێک وێنەی کەسێکی گرێت، وێنەی هە گیرێت.
مەبەست لە راهێنانەکە هەستکردنە بە واتای ئاراستەکردنی کامیرا رووەو خەلکی. گە یەکێک نەیەوێت روخساری دەربچێت، تۆ چی دەکەیت؟

- **ئایا دەتوانم وێنەکە نیشان بدە ێ**
هەر کە ەو وێنەیەک هەڵ بژێرێت بۆ ە ی نیشانی گروپەکەی بدات. بەلا ێ ئە بێت مۆڵەت لەو کەسە ربگیرێت کە لە وێنەکە رکە .

- بۆم هەیە وێنەکە هەڵبگرم؟ بەشداربووان لە کامیراکانیاندا وێنەی یەکتریان لایە

داوایان لێ بکە ی وێنەکان گفتوگۆ بکە . ایا دیلێتیان دەکەن؟ ئایا وێنەگر بۆی هەیە لای خۆی بیانپارێزێت، یان بۆی هەیە بلاویان بکاتە

لە گروپەکەدا پێکە ێ کەن و بڕیار دە چۆن کار لەگەڵ کامیرا دەکەن. گفتوگۆکان بە ێی تەمەن و جۆری گروپەکان دە ێ ێ .

رەوش بایەخی خۆی هەیە، بۆ نموونە باخچەی ساوایان یان قوتابخانە یاسا و رێسای خۆیان هەیە، دەبێ بەر لە کارکردنت شارەزایت لێیان هەبێت.

کێ نی وێنەکەیە

بەپێی یاسای خاوەندارێتی، ئەوکەسەی وێنەکە دەگرێت، دەبێتە خاوەنی. ئەم وێنەیە لەلایەن مەیمونێکەوە گیراوە، یەکەم سێلفی مەیمونە لە جیهاندا. بەپێی یاسا کلاسیکییەکە بەکارهێنانی وێنەکە ئازادە. بەڵام گەر لە منداڵێکی سێ ساڵان بپرسیت، کێ خاوەنی وێنەکەیە؟ بێگومان دەڵێت: مەیمونەکە.

ڕەنگە ئەوە ئاراستەیەکی بەسوود بێت بۆ کارکردن لەگەڵ کامیرا لە بواری پەروەردەیی دا.

دوای پورترێتەکە داوا لە گروپەکە بکە وێنەیەکی بەکۆمەل بگرن. لە لاپەڕە *16-19* بەشی پیتی *D* ی دووری بخوێننە .

هەمووجارێک کە بتەوێت وێنەکە نیشان بدەیت پێویستە پرس بکەیت

- گەر کەسێک لاری نەبێت وێنەی بگریت، بەو واتایە نییە بۆت هەیە نیشانی بدەیت. پرس بکە!
- گەر کەسێک لاری نەبێت وێنەکەی نیشان بدەیت، بەو واتایە نییە بۆت هەیە بڵاوی بکەیتەوە. پرس بکە.
- هەموو جارێک کە وێنەیەک دووبارە نیشان بدرێتەوە، پێویست بە مۆڵەت وەرگرتنی نوێ یە. گەر پێشتر رێکەوتن لەسەر شتیتر نەکرابێت.

ئاگاداری لایەنی یاسایی بە

بزانە چ جۆرە هەلومەرجێکی یاسایی تایبەت بە وێنە لەو بوارەی تۆ کاری تیادا دەکەیت پەیڕەو دەکرێت.
ئیتیکی کامیرامانی باش پەیڕەو بکە، با ئەوانەی وێنەیان دەگیرێت هەست بە دڵنیایی بکەن.

C

راهێنانی سێیەم: گەڕان بەدوای گەوهە

گەڕان بەدوای گەوهە

- ➢ بە هۆڵەکەدا بگەڕێ.
- ➢ پێنج وێنەی سێگۆشەکان بگرە.
- ➢ وێنەیەک هەڵبژێرە.
- ➢ وێنەکان نمایش بکە بۆ گروپەکە.
- ➢ بیر لە جیاوازی نێوان وێنەکان بکەرەوە، تەنانەت گەر هەمان موتیڤیشیان هەبێت.

گەڕان بەدوای گەوهەردا چەندین شێوازی جیاوازی هەیە، بۆ نموونە بەدوای شتەکاندا بگەڕێ، یان ئەو شتانەی کانیان بە پیتی (ب) ێ کات، یان گەڵای نگ جیاوازی پایز، یان هەرشتێک بێتە مایەی دڵخۆشیت.

FOTO: MARTIN SJÖGREN

پێکەوە پێشانگایەک بکەنەوە

بۆ تۆ وەک پەروەردەکار، گەڕان بەدوای گەوهەردا ڕەنگە بریتی بێت لە هەڵسەنگاندنی تواناکانی بەشداربووان، یان چۆن بیر لە بابەتێکی دیایکراو دەکەنەوە، ئەوەش دەبێتە هەوێن بۆ گفتوگۆ.

1- کۆکردنه

وێنەگرتن یان فیلم گرتن واتە کوکردنە ی ماتریال.
پروسەی کۆکردنە کە لایەنێکی گرنگی وێنە یان فیلم گرتنە.

2- هە

توانای هەڵبژاردنی وێنەیەک
لەناو چەندین وێنە چرکە
ساتێکی گرنگە.

3- پێشکەشکردن

نیشاندانی وێنە هەست بزوێنە.
سەیرکردنی وێنەکان لەلایە
کەسانیترە ، پاڵنە بۆ
بە وامبوون لە وێنە .

سێ بۆچوون

ڕێکخستن

وێنەگر سێگۆشەیەکی دروستکردووە
خۆی شتی جیاوازی ڕێکخستووە
داهێنانێکی کردووە.

خستنە ێ

وێنەگرەکە وێنەی سندوقێکی لاکێشەیی
کە لە وێنەکە ک سێگۆشە دیارە.

دۆکۆمێنتکردن

وێنەگرەکە سێگۆشەیەکی بینیوەو
بە کامیراکەی تۆماریکردوو.

FOTO: KALLE BOMAN

1

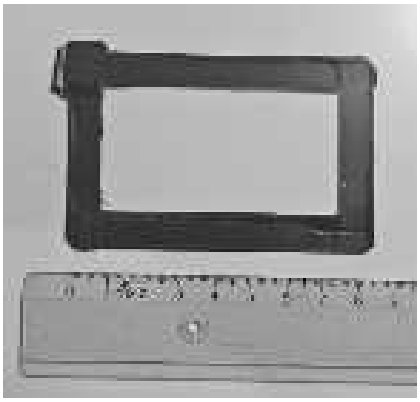

چوارچێوەیەک دروست بکە

2

موتیڤێک بخەرە ناو چوارچێوەکە

3

وێنەیەک بگرە، دەرەوەی
چوارچێوەکە نیشان بدات

SAMTLIGA FOTO DENNA SIDA: LINDA STERNÖ

ستنێشانی بکە چی لە وێنەکە   ربکەوێت یان دەرنەکەێ .

قە ی
کەروێشکێک لە
مانگایەکدا چە
گەر منالێک وێنەکە
ببینێت وادە ێ
کەروێشکەکە
گە
.

D

راهێنانی چوارەم: دووریـــــــــــی

دووریی

- سێ وێنەی بابەتێکی دیاریکراو بگرە. یەکێکیان زۆر نزیک، یەکێکیان کەمێک دوور، ئەویتر زۆر لە دوورەوە. بەڵام لە هەمان گۆشەوە.
- هەوڵبدە وێنە نزیکەکە نیشان بدە، ئێمە چی دەبینین؟ ئەبێ ئەوە چ شتێک بێت؟
- دواتر سەیری ئەو وێنەیە بکە کە کەمێک دوورتر گیراوە. ئێستا چی دەبینین، شتەکە چەند گەررەیە؟
- سەیری وێنە دوورەکە بکە، وێنەی چییە؟ ئایا هاوشێوەی ئەوانەی پێشووە؟

> خۆت لە زوومکردن بە دوور بگرە، خۆت بجوڵێ، لە شتەکان نزیک بکەوەرەوەو سەرنجبدەو لە چەند دووریەکەوە سەیریان بکە.

FOTO: LINDA STERNÖ

وێنەکان تێڕوانینەکان دروست دەکە

لەم رۆژگارەی تیایدا دەژین زۆر وێنە بەکاردەهێنین، لە تیڤی و لە ئینتەرنێتە ، لە سینەماو لە ریکلامەکانە ، وێنە دێتە بە .

هەیە بە وێنە شتێک دەبینین کە هێشتا لە راستیدا نەمانبینیوە.

لەو وێنانە کە یانبینین، فێردەبین و بۆ چوونی وامان لا دروست دەبێت کە لەوانەیە بە پێچەوانەی واقیعە ێ .

منالێک کە بۆ یەکەمجار لەم وێنەیە بەو گیاندارانە بێت. لە وێنەکە نگە ێ ێ ێ یان چۆنە، بەڵا ێ گات مانگا و کەروێشک لە قە دا هێندەی یەکترین.

ئەوکەسەی بزانێت کامیرە چۆن کاردەکات و بزانێت دووریی و نزیکی چۆن
کاریگەری هەیە بۆ سەر قە زانێت کە لە ستیدا قە ی
کەروێشک لە چاو مانگادا، لە ێ یەی لای سە نزیکە.

جیهان بە جیاواز
دەبینین، ئەوەش
پەیوەستە بە جۆری
روانین و پسپۆری و
پێداویستییەکانمانەوە

راهێنانی پێنجەم: بەرزی کامیرا. کێ وێنەکە بینێت؟

جیهان بە جیاواز دەبینین

- بابەتی وێنەیەک هەڵ بۆ نموونە کورسییەک.
- وای دابنێ کامیراکەت چاوی سێ گیانلەبەری جیاوازە، لە سە وی وەستاون، سەیری بابەتەکە کە .

SAMTLIGA FOTO DENNA SIDA: LINDA STERNÖ

لە روانگەی مرۆڤەوە

لە روانگەی مشکەوە

لە روانگەی سەگەوە

لە روانگەی ڕافە

F

بۆچونێک هەیە
دەڵێت: کامیرامانی
باش ئەوەیە کە
دەزانێت کەی
کامیراکەی
بەکاربهێنێت و کەی
بەکاری نەهێنێت

راهێنانی شه ه : رک ه ی ده ه

چرکەساتی دەگمە - توانای فۆکۆس و لێکدانە

مەبەست لەم راهێنانە:

- **توانای تەرکیزکردن و خوێندنەی حاڵەتێک.**
- **توانای جووڵە - کە بتوانیت لە چرکەساتی گونجاودا کلیک بکەیت.**
- **لە رووی تەکنیکە - زابوون لە کامیراکە . هەمووان جیاوازن**

- ➢ سەرنج بۆ شتێک رابکێشە کە یەکجار روودەدات.
- ➢ هەرکەسە شوێنی وەستانی خۆی دیاری بکات.
- ➢ یا هەر یەکێک وێنەیەک بگرێت.
- ➢ گفتوگۆ دەربارەی وێنەکان بکەن، فۆکۆس لەسەر وێنەکان بێت، نەک ئەوەی کێ گرتوویەتی.
- ➢ هەموو کاتێک کە بەیەک دەگەن دووبارەی بکەنەوە، تا هەمووان دەگەنە ئەنجام

نموونەی ئەوشتانەی یەکجار رووده :

- هەڵچوونی کۆکاکۆلا.
- شکاندنی هێلکەیەک.
- خانوویەکی لیگۆ لە کاتی روخاندا.
- کاتژمێرێکی دیجیتاڵ.

G

راهێنانی حەوتەم: رونـــــاکـــــی

روناکیەکە لە کوێوە دێ

بۆ لە تاریکیدا هیچ نابینین؟
چونکە هیچ روناکیەک بە ەو شتە ناکەوێت کە سەیری دەکەین.

- وێنەی چەند سەرچاوەیەکی جیاوازی روناکی بگرە.
- وێنەی سێبەرەکان بگرە.

- وێنەی تاریکی بگرە.
- فلاشی کامێرا چۆن کاردەکات؟
- بزانە روناکی رەنگی هەیە.
- سەرنجی وێنەکانت بدە، بزانر روناکیەکان لە کوێوە دێن.

کامێرای هەتاوی

گەر لە کونێکی بچوکە رووناکی بچێتە ژورێکی تاریکە نگە وێنەیەکی هەڵگەڕاوەی ئەو شتەی لە لەبە م کونەکەدایە بیدات لە دیواری بەرانبە کونەکە، لە کە .

مرۆڤ کامێرای داهێناوە، بەهۆیە توانین وێنەکان بپارێزین.

ئایا لە راستیدا ئەم توانایە چۆن بەکاردەهێنین.

ئەو وێنەیەی دەکەوێتە سەر دیوارەکە بەرانبەر کونی روناکییەکە.

FOTO DENNA SIDA: KLARA BJÖRK

کامیرایەکی هەتاوی - وەک ژورێکی تارک لەگەڵ کونێکی بچوک بۆ روناکی.

کامیرایەکی هەتاوی دروست بکە

- هەموو شوێنەکانی روناکی هاتنەناوەوەی سندوقێک داپۆشە.
- پارچە کارتۆنێک وەک پەنجەرە بەکاربهێنە.
- کونێکی بچوک بکەرە کارتۆنەکە بۆ ئەوەی روناکی لە دەرەوە بێتە ناوەوە.
- لە دیواری ناوەوە، بەرانبەر کونەکە وێنەیەکی هەڵگەڕاوە دەبینرێت.
- چەند کونەکە بچوکتر بێت وێنەکە روونتر دەبێت.

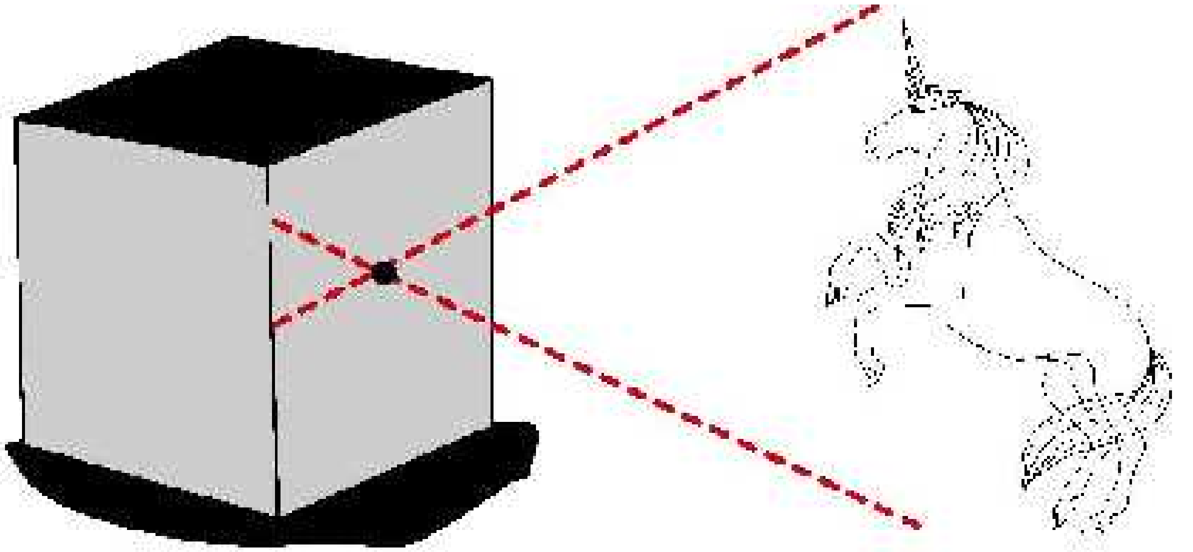

کە سە تا فێری نووسین دەبیت بە ئە ی (A B C) ێ کەیت. بەڵام کە فێری بەکارهێنانی کامیرا بیت بە چی دە ێ کەیت؟ ئێمە لە قوتابخانەی سینەمای منداڵان لە ئەکادیمیای ڤالاند کار دەکەین بۆ دانانی ئەلف بێ ی کامیرا، لەم نامیلکەیە توانیت بزانیت چۆن کاردەکەین. ئەلف بێ (یان ئەی بی سی) کامیرا پێکدێت لەو راهێنانانەی بە مەبەستی فێرکاری لە گەڵ منداڵان، بە لا ان، خوێندکاران و پە کاران لە بنکە جیاوازاکانە : ک قوتابخانەی بنەڕەتی و خوێندنی تایبە گەشەی پێدە ێ . رۆژانە پێشوازی لە کەسانی نوێ دەکەین.

قوتابخانەی سینەمای منداڵان ساڵی 2011 لە ئەکادیمیای ڤالاند دامە ، کۆمەڵێک چالاکی جۆراوجۆری تێ ئە درێت. خاڵی هاوبەشی نێوان هەموو پرۆژەکان بریتییە لە تێروانین بۆ کامێرا وەک ئامرازێکی فێرکاری و گەشەی کۆمەڵایەتی.

بۆ زیاتر ئاشنا بوون بە قوتابخانەی سینەمای منداڵان، بڕوانە:

http://www.barnfilmskolan.se

http://akademinvaland.gu.se/forskning/forskningsprojekt/pu projekt

بۆ زانیاری زیاتر سە ت بە کۆرس و پرۆگرامەکانی ئەکادیمیای ڤالاند کە بە هاوبەشی لەگەڵ قوتابخانەی سینەمای منداڵان وی پێدەدرێت، بڕوانە:

http://utbildning.gu.se/kurser/kurs_information/?courseId=FBF626

http://akademinvaland.gu.se/utbildning/program/K2FIM

FORUM FÖR VISUELL PRAKTIK ⟸ بەرهەمی ئەم لایەنەیە Kamerans ABC

بەهاوکاری:

Kulturbryggan | VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN | Göteborgs Stad | GÖTEBORGS UNIVERSITET